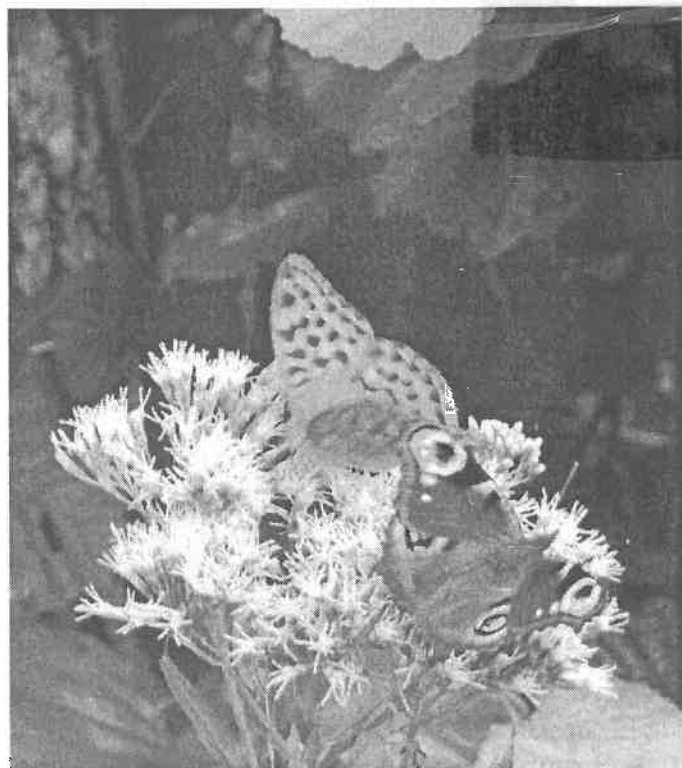




PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2014 rugpjūtis Nr. 64



Dar vasara žaidžia ant mūsų delnų... Pasidžiaukime paskutinėmis jos dienomis.

Mūsų praeities beiėškant

Pasakoja Rimantas Gineitis

Mūsų pavardės kilmė pagal Česlovo Gelgaudo knygą „Mūsų praeities beiėškant“ kildinama iš to, kad karaliai savo karvedžius apdovanodavo pavardėmis. Knygoje minimi Varėdos, Vareikos, Gineičiai (nuo žodžio *ginti*). Pagal rašytinius duomenis Gineičiai minimi 1499 m., taigi nuo labai senų laikų. Minimi du broliai: Stanislovas Gineitis ir Morkus Gineitis-Gineitavičius. Vėliau Stanislovo sūnus Baltramiejus savo pavardę pakeitė į *Pilsudskio*, kadangi kaip palikimą gavo dvarą Pilsuduose, netoli Skaudvilės. Toliau jau jie ėjo kaip Pilsudskiai. Vienas iš palikuonių – Lenkijos vadovas Juzefas Pilsudskis (1926–1935). Bet jie giminiavosi su lietuviais. Juzefo Pilsudskio motina buvo Marija Bilevičiūtė. Kuriai atšakai mes priklausom, sunku pasakyti, kadangi aš turiu duomenis tikrai iš 1872 m. surašymo, gautus iš archyvų Kaune. Ten minimas mano protėvis Karolis Gineitis ir jo tėvas Gineitis Petras. Karolis Gineitis

Rugpjūčio mėnesio jubiliejai. Sveikiname!

50 metų sukanka Rimantui Butavičiui ir Algimantui Jackūnui iš Klykių;

60 metų jubiliejų švenčia tauragniškę Elena Kurlavičienė ir Alvydas Pivoriūnas iš Pilkenių kaimo;

75 metų sukaktį švenčia tauragniškę Veronika Atkočiūnienė ir Stanislava Babrauskienė iš Klykių;

80 metų sukanka Aldonai Marijonai Vaškelienei iš Tauragnų kaimo;

85 metų sukaktį švenčia tauragniškę Ona Grigonienė ir Valerija Tumėnienė iš Pilkenių kaimo;

90 metų jubiliejų pažymi tauragniškę Veronika Žiezdrienė.

turėjo ūkį Paakmenyje (Tauragnų valsčiuje), apie 80 ha, o jo tėvas turėjo žemės Alantos valsčiuje, netoli Skiemonių. K. Gineitis Remeikių kaime 1856 m. dar turėjo 23 dešimtines. Vėliau iš rusų kolonistų Mikoliškės kaime išpirko 280 dešimtinių. Apie 1883 m. pardavė savo ūkį Remeikiuose, pasiliko ūkį Paakmenėje ir nusipirko Tauragnų dvarą iš Puslovskio. Ta pirkimo istorija labai įdomi. Sirvydžių kolonistai jau buvo sudarę sutartį su Puslovskiu, kuris gyveno Krokuvoje, kad pirs dvarą. Bet jie buvo sutarę, kad dvarą pirs išsimokėtinai. O bažnyčią buvo numatę paversti cerkve. Keletas šeimų jau buvo apsigyvenę dvare. Tauragnų klebonas prišnekino K. Gineitį pirkti dvarą. K. Gineitis ir klebonas besivaišindami su dvaro prievaizdu Bartkevičiumi iš jo išgavo raštelį, kad pinigai dar nesumokėti, sutartis banke galioja, bet įnašo nėra jokio. K. Gineitis pasiėmė tą raštą, banke išsiėmė pinigus, kuriuos išdavė metalinėmis monetomis, auksu. Gabenti buvo nesaugu. Įsisiuvo abu su broliu pinigus į diržą ir nusivežė į Krokuvą traukiniu. Pinigus užsidirbo iš žemės ir dar vertėsi dvarų nuoma, pirkdavo ir parduodavo mišką. Didžiausias kapitalas buvo iš maisto tiekimo darbininkams tiesiant plentą Peterburgas–Varšuva. Taip susirinko nemažą kapitalą.

Pirkimo dokumentų neiškilo, greičiausiai jie Krokuvoje. Nuvažiavęs į Krokuvą sumokėjo grynais 21 tūkst. auksinių rublių. Kilo didelis triukšmas, nes kolonistai nesikraustė. Mano protėvis nupirko arielkos, pasamdė kelis Tauragnų bernus, jie sukėlė peštnes, rusai kitą dieną išvažiavo... Rusai labai smarkiai puolė prievaizdą Bartkevičių, tada buvo net įtariama, kad dėl jų kaltės žmogus nusižudė. Rusams dvaro praradimas – didelis nuostolis, kadangi žemės buvo 400 ha, o dar planuose cerkvė, taigi rusai turėjo priežastį stipriai pykti.

Šitą istoriją pasakojo tėvas. Yra ir kapas link fermų, yra akmeninis paminklas, pastatė brolis, iškalta ir Bartkevičiaus mirties data. Buvo kalbama, kad lyg ir kokie ryšiai buvo su ponia (Puslovskio žmona), bet jie gyveno Krokuvoje, taigi kalti greičiausiai rusai, nes jie daug prarado. Pasakojama, kad prievaizdas Bartkevičius nusišovė, medžioklinį šautuvą į gerklę įsistatęs... Buvo daug kraujo, tarnaitės kelias paras valė, dar žmonės kalbėjo, kad net naktimis vaidendavos. Buvo tai par nebuvo, o tikras dalykas dvaro pirkimo būdas ir savižudybė.

Petras Gineitis gyventojų surašymo dokumentuose įrašytas kaip Ukmergės miesčionis, baudžiauninkai jie nebuvo. Karolis Gineitis gimė 1818 m. Jis turėjo dvi dukras ir du sūnus. Viena dukra ištekojo už Vadišiaus (Audronės Vadišienės vyrui aš dėdė), kita už Kvyklio, gyvenusio vieniemyje netoli Daugailių. Jos vyro brolio sūnus Bronius Kviklys Amerikoje parašė knygas „Mūsų Lietuva“ ir „Lietuvos bažnyčios“. Tolesni palikuonys iš tų keturių vaikų – Pranas ir Antanas Gineičiai. Senelis Pranas buvo daugiau ūkininkas, o jo brolis Antanas visuomenininkas, dalyvavo 1905 m. Didžiajame Vilniaus seime, vėliau kurį laiką buvo Saldutiškio apskrities viršininkas. Jis turėjo du sūnus ir tris dukras. Vienas sūnus agronomas, kitas, Kazimieras Gineitis, baigė mokslus Amerikoje ir tapo diplomatu. Diplomatai tais laikais rūpinosi ir Lietuvos ūkio reikalais. Įdomu tai, kad K. Gineitis rado Anglijoje rinką lietuviškiems bekonams, pieno produktams. Jo nuopelnas, kad anglai nebeįsivaizdavo savo pusryčių be lietuviško bekono. 1939 m. grįžo į Lietuvą atostogų. Diplomatinėje tarnyboje atostogos buvo ilgos. 1940 m. rusai okupavo Lietuvą. K. Gineitis puikiai suprato, kas nutiks Lietuvai. Bandė žudyti, gulėjo ligoninėje. Motiną ištrėmė, ji ten, Altajaus krašte, ir mirė 1944 m. O Kazimieras per visą suirutę gulėjo ligoninėje. Artėjant rusams 1944 m. ėmė įkalbinėti mano tėvą trauktis. Su motina viskas tvarkoj, o tėvas sakė, kad Tauragnuos jis Gineitis, o ten kas bus?. Tikėjosi, kad kaip 1941 m. valdžia paliko 30 ha, taip ir dabar paliks. Valgyti gi kiekviena valdžia nori! Motina ir tėvas ilgai dėl to pykosi. Kazimieras kažkaip gavo sunkvežimiuką, sukrovė visą mantą. Į Uteną važiavo pro Kačiūnus (netoli Kuktiškių), ten susitiko bičiulį, abu jie dalyvavo Nepriklausomybės kovose. Išišnekėjo ir nutarė, kad negali palikti Lietuvos. Sakė, kad jei mes išvažiuosim, tai ruskiai



Seneliai Pranciškus ir Ona Gineičiai

ir Lietuvą apš... Nuvažiavo į giminių (jie buvo ištremti) ūkelį netoli Vyžuonų ir prabuvo gal 9 dienas. Frontas praėjo. Nutarė pažiūrėti, kas Tauragnuos dedasi. O ten rusų kareiviai, tankai, sunkvežimiai stovi. Jų vadas patikino, kad gali grįžti, nieko jiems neatsitiks. Motinai pranešė, kad jie grįžta namo. Kitą dieną prisistatė SMERS (sovietų kontržvalgyba, pavadinimas kilęs iš *Смерть шпионам!* – Mirtis šnipams!, pastaba autorės), pagyrė, kad neišbėgo į Vakarus ir pasiūlė važiuoti į Vilnių pakalbėti per radiją. Tėvas netikėjo. Įkalbėjo pusbrolis. Jie sėdo į sunkvežimį ir... dingo. Tik spalio mėn. sužinojom, kad jie Utenos kalėjime. Buvo suimta 13 žmonių: valsčiaus viršaitis Babrauskas, vachmistras Matuliauskas. Kelis mėnesius tardė. Kelis sušaudė, keli gavo po 25 metus kalėjimo. „Pakalbėjo“ per radiją...

Mano senelis turėjo tris sūnus ir tris dukras, jie per nepriklausomybės kūrimą labiau užsiėmė švietėjiška veikla, mano tėvas buvo labiau ūkininkas, prie žemės likęs, bet labai aktyvus nepriklausomybės reikaluose. Jo brolis Juozas buvo savanoris, paskui baigė Karo mokyklą. Dalyvavo Klaipėdos sukilime, mūšiuose su lenkais ir bermontininkais prie Radviliškio, turim jo tarnybos lapą, kur parašyti visi mūšiai, apdovanojimai. O paskui susipyko su Smetona. 1926 m. gruodžio perversme aktyviai dalyvavo karininkai. Juozas irgi dalyvavo, nes jau buvo pavojus, kad valdžią

Lietuvoj paims raudonieji. Prezidentas K. Grinius buvo labai lojalus žmogus, kultūringas, gydytojas, jam valdant žydėliai su kairiaisiais pakėlė galvas. O kai Smetona stojo prezidentu ir be jokių pareiškimų, karininkija, ypač „Geležinio vilko“ organizacija, labiau rėmė A. Voldemarą. 1934 m. buvo numatytas Kubiliūno perversmas, prezidentu turėjo tapti Voldemaras. Juozas buvo paskirtas grupės, kuri turėjo suimti Smetoną, vadu. Juozas pasakojo, kad karininkai susirinko naktį pasitarti ir šviesiu protu pagalvojo, ką mum duos, jei Smetoną pakeis Voldemaras? Jis buvo labai radikalus, labai agresyviai vertino Lenkijos politiką Rytų Lietuvoje. Jie visi nutarė neužsiimt tuo žaidimu. Kai ryte Kubiliūnas atėjo prie pašto sutikti karių, jie buvo suimti. Suimti atėjo kovų draugai, todėl Juozas spėjo sudeginti dokumentus. Juozas kalėjime sėdėjo tris mėnesius, turėjo du kambarius, net ir panos lankydavo. Vėliau vieną tų lankytojų vedė. Karininkai 1934 m. sukilimo nepalaikė, ne taip, kaip 1926 m. Bausmės už perversmo rengimą buvo nedidelės, karininkai neteko laipsnių, atrodo, tik Kubiliūnas buvo sušaudytas. Juozas išėjo į atsargą. 1939 m. Smetona labai kvietė karininkus sugrįžti į



Gineičių šeima apie 1905-1910 m. Trečioje eilėje iš kairės: Pranas ir Antanas Gineičiai (broliai); Priekyje – Antano vaikai: antras iš kairės – Kazimieras, trečias – Stanislovas.

tarnybą, o jie pasakė, kad eis tik Lietuvos ginti. 1940 m. ta pati karininkų grupė atsisakė bėgti iš Lietuvos, nors tokią galimybę turėjo. 1941 m. Juozą su šeima suėmė, Naujojo Vilnio atskyrė nuo šeimos ir išvežė į lagerį Sverdlovske. Ten žiauriai tardė, nuteisė sušaudyti, bet Juozas mirė, nesulaukęs bausmės vykdymo. Jo dukra nuvežė į lagerių vietą kryžių. Ten jau nieko nebėr, miškai. Ji su motina kalėjo Altajaus krašte. Motina jau lageryje užsidirbo dar 8 metus, mergytė pateko į vaikų namus. Vėliau ją parvežė į Lietuvą. Motina pateko į Norilsko lagerį, ten dar gavo septynerius metus. Buvo labai drąsi, nenusileido, todėl vis užsidirbdavo“. Įdomu, kad per visus lagerio metus išsaugojo tautinį kostiumą.

Kitas tėvo brolis, Pranas Gineitis, buvo vienas Utenos „Saulės“ gimnazijos įkūrėjų. Dvi seserys dirbo mokytojomis. Tais laikais mokytojai algų negaudavo. Pranas iš savo tėvo ūkio veždavo kitiems kolegoms maisto.

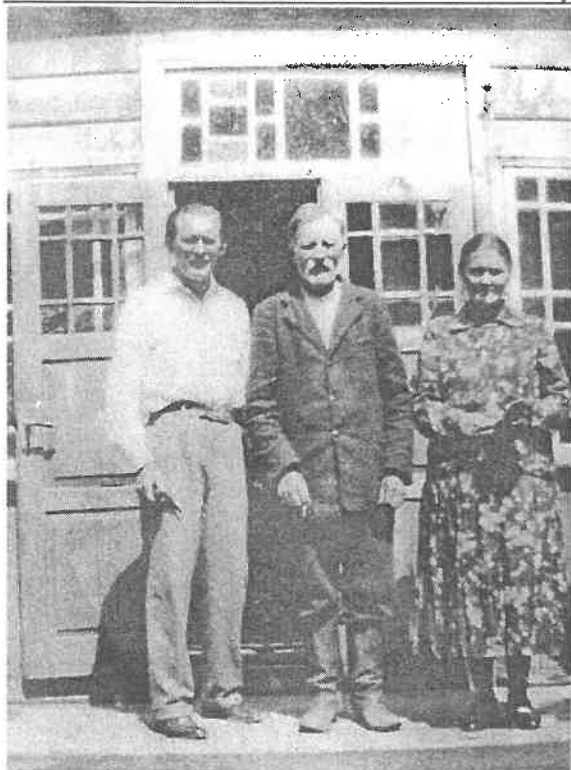
Tėvo sesuo Marija Žulienė baigė agronomijos mokslus Belgijoje, ištekojo už stambaus ūkininko, turėjo labai gražų ūkį Noliškyje, už Spitrenų. Buvo ištremti, vyras atsidūrė Rešiotų lageryje, o ji su trim dukrom atsidūrė Altajaus krašte. Kai baigėsi karas, pabėgo, lyg ir pas koki saugumietį vaikus prižiūrėjo, bet buvo atpažinta, suimta, nuteista 3 metams ir mirė Lukiškių kalėjime.

Kita sesuo, Ona, ištekojo už Spitrenų ūkininko Balaišio. Po 1918 m., kai statė bažnyčią Spitrenuose, kartu su Marija Žulienne buvo pagrindiniai bažnyčios fundatoriai. Nuomojo butą klebonui, kol jis įsikūrė.

Trečia sesuo ištekojo už Prunskio. (Jos sūnus prelatas Juozas Prunskis – Utenos garbės pilietis). Juos ištremė 1941 m. Ji pabėgo 1945 m. Be dokumentų, be nieko apsistojo nelegaliame Petrašiūnų vienuolyne. Jos sūnus, prelatas Prunskis, buvo labai gerbiamas tarp dvasininkų, todėl ir jo motiną priėmė į vienuolyną. Jam 1940 m. pavyko pasitrauk-



Gineičiai. Kairėje Rimanto Gineičio tėvas Karolis Gineitis, tėvo sesuo Marija Gineitytė ir brolis Juozas



Gineičiai. Konsulas Kazimieras, jo tėvas Antanas ir mama

ti iš Lietuvos (padėjo vienuoliai). Buvo ir kunigas, ir žurnalistas, parašė nemažai knygų. Kai Chruščiovas lankėsi Amerikoje, jam pavyko prasibrauti iki Chruščiovo. Sako, kad lyg ir atsiklaupė prieš jį ir paprašė išleisti motiną. Tam seniui gal nebuvo patogu atsakyti, aplink žurnalistai, buvo priverstas sutikti. Saugumiečiai puolė tardyti visus giminės, niekas nesuprato, kas vyksta, pasirodo, ieškojo Prunskienės. Visi susirūpino, nes moteriška jau sena, gal apie 80 metų.

Liepos ir rugpjūčio mėn. sandūroje Indubakių k. (Saldutiškio sen.) vyko mėgėjų teatrų režisierių kūrybinė stovykla-laboratorija „Vasaros teatro akademija“. Stovyklos koordinatorius – Ramūnas Abukevičius. Į mokymus susirinko menininkai iš įvairių Lietuvos vietų. Jų tarpe buvo ir dvi tauragniškes – Tauragnų „Moko“ teatro režisierė Loreta Juškėnienė ir mokytoja Vijolė Budvytienė. Spausdiname jų įspūdžius.

Loreta Juškėnienė

Manau, kad tokios kūrybinės stovyklos yra reikalingos. Tai galimybė gauti profesionalių žinių, kurių dažnai pritrūksta dirbant su vaidintojais, statant mėgėjų spektaklius. Užmezgamos naujos pažintys, dalijamasi darbo patirtimi. Tai

Saugumiečiai dūko iš pasiutimo, kad nesuranda senutės. Galų gale Vanda Gineitienė, tėvo brolio žmona, paimta tardyti, tiesiai šviesiai paklausė, kuriems velniams jiems reikalinga ta bobulka. Saugumiečiai pasakė, kad ją turi išsiųsti į Ameriką, nes jiems patiems jau antpečiai lekia. V. Gineitienė ir pasakė, kur slepiasi Prunskienė. Senutė išvyko į Ameriką, ten ir mirė, sulaukusi daugiau kaip 90 metų. Štai tokia graudžiai juokinga istorija.

Mūsų penkios kartos pabuvojo Sibire. Prosenelis, močiutė, tetos, dėdės, mes, Sibire yra jau mūsų gimusių vaikų (brolio vaikai).

Šis pasakojimas dar nebaigtas, jame dar nėra Rimanto Gineičio šeimos istorijos. Tikiuosi, kad galėsiu ir ją užrašyti. Apsilankyti pas R. Gineitį, Tauragnų Garbės pilietį, planavau jau seniai. Apie Gineičių giminę tikriausiai žinojau tiek, kiek ir dauguma mano kartos žmonių, o žinios – iš įvairių leidinių. (Jau tai svarbu ir įdomu! Ne apie visus rašoma knygose.). R. Gineičio pasakojimo klausiausi net bijodama įsiterpti: kai kurios istorijos tokios, kad net sunku patikėti. Bet jos buvo, o dar kartą skaitydama, ką išgirdau ir užrašiau, supratau, kad šios giminės nariai dalyvavo visai Lietuvai svarbiuose įvykiuose. Ir dar mane labai žavėjo R. Gineičio atmintis, istorijos įvykių išmanymas, o labiausiai – savo giminės istorijos žinojimas. Bendravimas su žmonėmis, kurie rašo apie savo krašto praeitį, darbas archyve su dokumentais – visa tai padėjo atkurti turtingą giminės istoriją, kurią įdomu pasakoti ir kuria galima didžiuliotis.

Gal kuris nors skaitytojas pasakys, kad mano šeimos istorija irgi įdomi. Galbūt panorės ją papasakoti mūsų laikraščelio skaitytojams. Lauksime Jūsų laiškų.

O gal šis pasakojimas skaitytojus paskatins pasidomėti savo šeimos ar giminės šaknimis? Linkėčiau, kad kuo daugiau tauragniškių ieškotų savo praeities.

Bronė Juknevičienė

puikiai praleistas laikas kūrybiškų žmonių draugijoje.

Čia aš sužinojau naujų dalykų. Sužinojau, kaip pasidaryti kaukę. Esu mačiusi keletą spektaklių, kuriuose žmonės vaidino užsidėję dideles kaukes. Buvo labai įdomu pamatyti, iš ko tos kaukės padarytos, kaip jos valdomos. Kelmės teatro režisierius A. Armonas atsivežė į seminarą keletą didžiulių kaukių, papasakojo apie jų gamybą ir valdymą. Pasirodo, tai daug išmonės ir darbo reikalaujantis teatro rekvizitas. Kaukės siuvamos iš porolono, kiekviena detalė (akys, antakiai, nosis ir kt.) atskirai. Po to aptraukiama plonu trikotažo audiniu, pabaigoje visos detalės sujungiamos ir gaunama judanti galva. Kaukės žavesys – didumas, akių bei burnos judėjimas.

Režisierius A. Armonas atsivežė pjesę, kurią turėjome suvaidinti. Spektaklyje privalėjome panaudoti žinias, judesius, garsus ir t.t., žodžiu, viską, ką išmokome praktinių užsiėmimų metu. O pagrindinis vaidinimo akcentas – kaukė.

Įdomūs ir kiek neįprasti buvo judesio meno dėstytojos Gabrielės Kuodytės praktiniai užsiėmimai. Susipažinome su japonų Suzuki judesio metodika ir judesio menu pagal Kiseliova. Jeigu Kiseliovos akcentavo kūno plastiką, tai Suzuki – teisingą kvėpavimą, svorio paskirstymą kūne ir energiją.

Keletas valandų buvo skirta muzikai. Paskaitą vedė dėstytojas Raimundas Eimontas. Žavėjomės lektoriaus erudicija. Jis pabrėžė, kaip svarbus kokybiškas muzikinis spektaklio apipavidalinimas. Aktorius turi būti universalus: ir šokėjas, ir muzikantas, ir deklamatorius. Muziką galima išgauti bet kuo: akmenimis, lazdomis, lentomis...

Vaidybos meno praktines pamokas vedė Panevėžio dramos teatro aktorius Vidmantas Fijalkauskas ir režisierė Edite Neimane iš Rygos. Ji padėjo režisuoti ir mūsų naująjį spektaklį.

Rugpjūčio 2 d. popietę žiūrovai pėsti ir važiuoti skubėjo į Vilko muziejaus sodybą. Teatras po atviro dangumi, žiūrovai su gėlėmis. Vaidintojų jaudulys. Didžiulės kaukės dedamos ant galvų. Akimirksniu tavęs nebeliko. Iš po senų skarotų miško eglų išniro miško dvasios, grojančios lazdomis, taktą mušančios akmenimis, kažkur sukranksėjo varnos... Suklegėjo spektaklis „Pabališkių karčema“. Žiūrovui lenkėsi režisierius A.Armonas, dailininkas-scenografas – pati gamta, vaidintojai – „Vasaros teatro akademijos“ dalyviai.

Premjeros aptarimas vyko prie laužo. Šašlyko kvapas, išpūdžiai, emocijos ir artėjantis atsisveikinimas... Iki kitos vasaros, ten, kur „žmogus žmogui buvo žmogus, o ne vilkas“.

Vijolė Budvytienė

Jei jau tenka kalbėti apie teatrą, tai mano santykį su šiuo menu geriausiai apibūdintų žinomo lietuvių dramaturgo Juozo Grušo žodžiai: „Teatras yra mįslė, paslaptis...“ Dirbant su mokiniais, tačiau neturint režisūrinio išsilavinimo, o tik per daugelį metų įgytą patirtį ir nedidelę Dievulio dovaną, nuolat tenka minti šią mįslę, gilintis į scenos paslaptis... Statant spektaklį iš tiesų kartais pritrūksta režisūrinių žinių, gebėjimų, sprendimų, kaip įgyvendinti vieną ar kitą literatūrinės medžiagos pateikimą žiūrovams, kad juos jaudintų tai, kas vyksta scenoje, kad būtų



Loreta ir Vijolė kūrybinėje stovykloje Indubakiuose

įdomu, patrauklu, aktualu, kad jie ilgokai nepamirštų vieno ar kito vaidmens bei jo atlikėjo. Taigi reikia nueiti ilgesnį kelią, kad vėlgi žiūrovas patikėtų tuo, ką tu darai, suprastų, kodėl mokiniai lipa į sceną, ką svarbaus šį kartą jie pasakys.

Dalyvauti šioje kūrybinėje stovykloje-laboratorijoje buvo labai įdomu ir naudinga. Į savaitės trukmės kūrybinę kelionę leidomės su žinomais ir labai talentingais aktoriais, režisieriais, kompozitoriais. Mokėmės įvairių vaidybos metodų, scenos judesio, muzikos pajautimo... Ne visada užsiėmimų vadovų sumanymus, užduotis buvo lengva išpildyti, atlikti (pvz., vaidinti batų raištelį, grandinę, kaminą, lituoklį, gaublių, užuolaidą...). Labiausiai mane sužavėjo (ir buvo nauja) teatro ir kino aktorės, choreografs Gabrielės Kuodytės vesti scenos judesio užsiėmimai, kurių metu talentinga menininkė supažindino su visame pasaulyje garsaus japonų režisieriaus ir pedagogo Tadashi Suzuki metodu. „O kad tave išgirstų, pamatytų, Suzuki yra sukūręs eilę pratimų lavinti aktorių išraiškos savybes, reikalingas perteikti tiek režisieriaus užduotis, tiek savo asmeninę poziciją“, – taip apie šį metodą rašo režisierė ir choreografė Vesta Rasa Grabškaitė. Tai ypatingi pratimai, juos galima pavadinti vaidybine, režisūrine choreografija, reikalaujantys labai daug fizinių pastangų.

Manau, kad darbas kūrybinėje laboratorijoje buvo prasmingas ir sėkmingas, nors sėkmė kūryboje kartais ir sunkiai apčiuopiama. Įgyta meninė patirtis tikrai suras vietą mano veikloje.

Rugpjūčio 8-10 d. bendruomenės nariai vyko į pažintinę-poilsinę ekskursiją.

Įspūdžiai, įspūdžiai...

(užrašė Bronė Juknevičienė)

Aldona Kirkienė. Viskas buvo labai gerai, puiku, bet iš pradžių pasirodė, kad atvažiavau į Rusijos gilumą, ir man visi nameliai, tualetai, prausyklos priminė sovietinius laikus ir dabartinę Rusiją. Aš buvau Ufoje, tai lygis tas pats. Aš tikrai nesitikėjau, kad prie Klaipėdos, Giruliuose, Europos

vidury, galima priimti svečius tokiose lūšnose. Supelijusios, visa lova miltuota, kvapas nekoks, tragiškai atrodė. Tualetai nepritaikyti neįgaliam vaikui, turėjom problemų, baisu, kad kojos kur neįkištų, laikytis nėra kur, nešvara, netvarka, apleista, juoda, prausyklos kaip paršeliams. Nei muilui, nei rankšluosčiui nėra jokios lentynėlės pasidėti. Supratau, kad svečiai čia nėra labai laukiami. Mes apsitvarkom, apsikuopiam, kai laukiam svečių, šypsomės sutikdami, o čia mus sutiko neaiškios išvaizdos moteris, kuriai gal labiau rūpėjo pinigėlius paimti, o ne pasirūpinti, kad būtų tai, kas žadėta.

Paskui apsipratom. Visa kita buvo labai puiku, linksma, gera, kambariokės puikios. Puikiai pailsėjom. Esam laimingos su Neringa.

Neringa Kirkaitė. Man labiausiai patiko didelės jūros bangos, kurios masažavo nugarą, safari labai patiko, kai galėjom šerti gyvūnus. Viskas labai patiko.

Jolita Žemaitienė. Viskas labai šaunu, išskyrus mūsų „apartamentus“. Viską, ką norėjau, tą pamačiau. Palangoj pabuvojau. Delfinų pasirodymas nuostabus, nepakartojamas. Jūra banguoja, saulė, ko dar norėti. Labai šaunu.



Dinozaurų parke



Medžioklės trofėjų muziejuje

Orinta Sidabrienė. Aš tai sugrįžau į sovietinius laikus, nes esu ten buvusi, kai buvau pionierė. Norėčiau dar kokią dieną pabūti prie jūros.

Rima Narkūnaitė. Viskas labai gerai, viskas labai patiko. Bet labiausiai jūra.

Laima Jauniškienė. Man labiausiai reikėjo bangų, šiandien aš jas pamačiau. Vakar, užvakar jų nebuvo, o šiandien jos aukštos. Tuo labai džiaugiuosi.

Veronika Keblienė. Aš tai labai laiminga, kad buvau tokioj geroj kompanijoj. Kad pamačiau tokią banguotą jūrą, kad saulė mus palepino. Ačiū, kad bendruomenė mane priėmė. Dar norėčiau, kad ir vėl mane pakviestumėt, jei važiuosit.

Arūnas Rinkauskas. Patiko kelionė, labiausiai patiko delfinariumas. Daugiausia geros energijos suteikė. To ir tikėjaisi.

Ernestas Melnikas. Kelionė labai puiki, labai patiko jūrų muziejus, ten verta praleisti visą dieną, ne tik tas dvi valandas. Plati ekspozicija, o ir lauke – inkarai, laivai – tikrai yra ką pamatyti, sužinoti.

Ingrida Melnikienė. Savaitgalio buvo per mažai pamatyti viskam, aplankyti muziejus. Buvom Laikrodžių muziejuje. Labai patiko viskas, ką pamatėm. Klaipėda yra tas miestas, į kurį reikia dar sugrįžti.

Alvydas Musteikis. Kelionė pranoko visus lūkesčius, ačiū organizatoriams, gamtai ir visiems bendrakeleiviams.

Lina Umarienė. Delfinai žavūs, jūra nuostabi, dinozaurai be komentarų, safari vežamės į Tauragnus, „Žuvėdra“ važiuojam su bendruomene suremontuot, o visa kita liuks...

Povilas Šinkūnas. Labai šauni kelionė, delfinai puikiai treniruoti, aukštai šokinėja, žaidžia krepšinį, kompanija puiki, vadovė nuostabi, sugebėjo susidoroti su sunkumais. Dabar puikiai nusiteikę važiuojam namo. Fantastika, visi laimingi ir patenkinti.

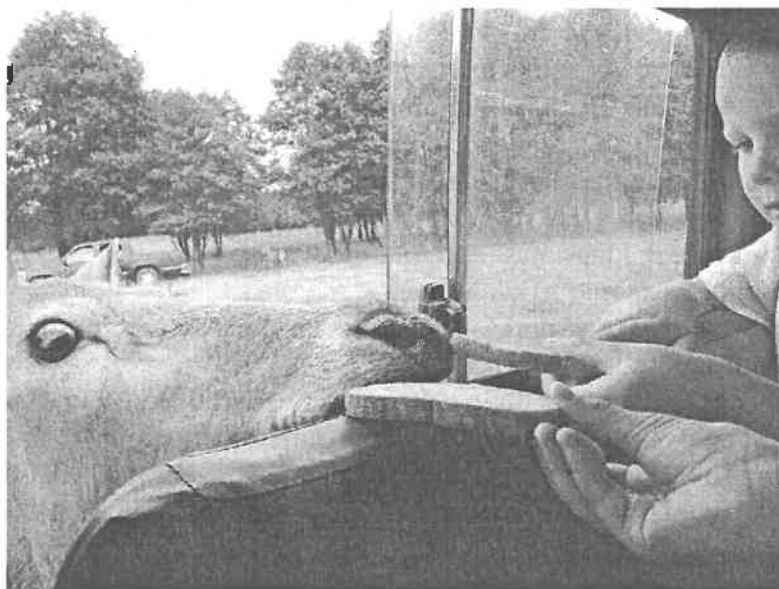
Jūratė Šinkūnienė. Gera kelionė, kas norėjo, visur apvažiavo. Jūra irgi pradžiugino, bangos buvo geros. Viskas gerai.

Zita Paškonienė. Kada važiuoja pulkas žmonių, visi su savo nuomonėmis ir nuotakomis, savo tikslais, tai kiekvienas ir nori savo tikslus pasiekti. Svarbiausia tokioje kelionėje, kad visi būtumėm geros nuotakos, nes kokią atmosferą susikuriam, kaip nusiteikę važiuojam, tai taip ir yra.

Mes prisiminėm tarybinius laikus, kai važiojom su savo vaikais gal prieš 30 metų. O dabar mes pailsėjom, prie jūros pabuvom ir esam laimingi.

Laima Danauskienė. Labai viskas patiko, linksma, gera. Vienos dienos dar reikėtų. Gavau jūros bangų masažą. Ačiū organizatoriams už kelionę.

Tai tokias mintis ir emocijas grįždami namo iš Klaipėdos išsakė ekskursantai. Pamatėme daug. Didžiulius dinosaurus – muziejuje po atviru dangumi, o ne tikrus! Gausybę medžio-



Elnyne

klės trofėjų, labai įspūdingų, negalima net lyginti su dinosaurois. Iš rankos maitinom briedį ir stirnas. Nepakartojama, kai briedis į mašinos saloną įkiša didžiulę savo galvą. O delfinai... Jie tikrai myli žmones! Ir jie taip džiaugiasi žiūrovų aploclismentais! Žuvų, kriauklių, koralų įvairovė Jūros muziejuje. Labiausiai dauguma norėjo jūros, bangų ir saulės. Tai irgi gavome. Štai tokia buvo mūsų kelionė. Buvo šiek tiek rūpesčių ir nesklandumų, blogos nuotakos ir nepasitenkinimo. Bet juk visi mes žmonės, o kiekviena patirtis naudinga, svarbu ją panaudoti. Tiesa, kitais metais visi 55 šios kelionės dalyviai vėl nori važiuoti!

Smagu prie jūros



Gražina Grašienė

Ne visi vienodai...

Tauragnų kraštą garsina ne tik graži gamta, giliaisiais Lietuvoje ežeras, bet ir žmonės. Ir praeityje, ir dabar iš Tauragnų kilusių ar čia gyvenusių, dirbusių žmonių vardai Lietuvai (kartais ir plačiau) primena: yra toks kampelis – Tauragnai.



Šiame nuostabiame kampelyje 1996 m. sausio mėnesį palaidota ir mūsų kraštiečių, garsioji Lietuvos Žiniuonė Eugenija Šimkūnaitė. Tikiu, kad daugumai mūsų šis vardas gerai žinomas. Vykdamas jos valią pastatytas kuklus antkapis – Lietuvos laukų akmuo, o ant kapo pasodinta vyšnia

Šią vasarą E. Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo žmonių rūpesčiu ant paminklinio akmens pritvirtinta lentutė su čia palaidotų žmonių vardais ir gimimo–mirtimo datomis. Tai ir matote **nuotraukoje**. Tokiu pat akmeniu kaip Žiniuonės kapavietės apvado bordiūras sutvirtinta ir šalia esančio kryžiaus tremtiniais ir politiniams kaliniams apačia. Fondo žmonės, gyvendami ir dirbdami Vilniuje, rūpinasi, kad mūsų kraštietės amžino poilsio vieta būtų graži ir tvarkinga. Aišku, einamieji darbeliai, tokie, kaip žydinčių gėlių pasodinimas, jų priežiūra – jau mūsų, tauragniškių, rūpestis. Noriu padėkoti tiems, kurie sausu ir karštu oru atėję palaistyti gėlių ant savo artimųjų kapelių abejingai nepraeina ir pro Žiniuonės kapą, užpila vandens ir ant čia augančių gėlyčių. Tai lyg ir suprantama, nes E. Šimkūnaitė ne tik mokyklėlės, ne tik muziejaus, ji – mūsų visų.

Bet negaliu nepakalbėti apie liūdnesnius dalykus. Apie vyšnią, augančią ant kapo. Tai mūsų kraštiečio Antano Ryliskio išvestas sodinukas. Planuojama, kad sėkmės atveju tai bus nauja vyšnių veislė, pavadinta E. Šimkūnaitės vardu

(tikriausiai „Gėšė“). Jau antrus metus iš eilės medelis gausiai žydi ir dera. (Žr. **nuotraukoje**). Galime džiaugtis ir didžiuliais. Deja... Taip pat sėkmingai jau antrus metus iš eilės tos gražios uogos nurenkamos nuo vyšnelės. Ir tikrai tai ne paukštelio darbas. Taip taip, jūs teisingai perskaitėte ir teisingai supratote: tai besparnių „paukštelio“ darbas. Nesinori moralizuoti, tik retoriškai paklausti: ar skanios uogos nuo kapo, ar labai papildėjo rūsyje atsargos žiemai? Širdyje labai krebžda klausimas: argi valgymui skirtos uogos, augančios ant medelio, pasodinto vykdant mūsų Žiniunės valią? Juk toks, atrodo, paprastas buvo jos noras... Pabandykim išmokyti gerbti atminimą ir valią Anapilin išėjusių.

Palyginusi pora tokių gana priešingų darbų, nejučia prisiminiau Paskutinio skambučio šventę. Tada tarp visų posmų, palinkėjimų mums, abiturientams, nuskambėjo ir tokie žodžiai: „Ne visi vienodą grūdą sėjot, ne visi vienodą derlių imsit“. Gal ne visi vienodai mokam gerbti tikrai gerbtinus dalykus, gal dėl to ir patys ne vienodą pagarbą užsitarnaujame...



Valda Žebelienė

Žodis žodį gena

Skaitytajau, gal mįsliji, kad insvėlą rašybas klaida. Ne, teip vadinasi ketvirtas respublikinis pasakorių kankursas, katras buva rugpjūčią 16 dienų Druskininkuos. Jan suvažiavą 21 pasakorius (20 moterų ir vienas vyras) iš Taurages, Zarasų, Varėnas, Lazdijų, Utenas, Anykščių, Prienų, Šilutes, Kauną rajonų, Kazlų Rūdas, Druskininkų savivaldybių ir Kauną miestą. Birželių mėnasį buvą rajuoniniai kankursai ir tadu buvą atrinkti pasakoriai talimesnian turan. Sudalyvavau ir gavau palaiminimų važiuot Druskininkuos. Su maniem tinai važiavą Vida Baronienę iš Užpalių ir Ramutę Šeikienę iš Daugailių.



Respublikinis pasakorių kankursas „Žodis žodį gena“ vyką Druskininkų SPA centrą kanferencijų salej. Visi tarpusavy kalbėjames tarmiškai. Atrodę, kad upeliai čiurlena: tai dzūkiškai, tai žemaitiškai, tai aukštaitiškai. Tik Kazlų Rūdas moteriškas atrodę kalba bendrini kalbu. Labai vožna kamisija vertiną mūsų prisistatymus. Jai vadavavą Kultūras ministerijas Regionų kultūras skyriaus vedėja Irena Seliukaite. Kamisijaj buvą ir žurnalą „Liaudies kultūra“ vyrasnysis redaktarius Juozas Šorys, savivaldybes specialiste sportui ir kultūrai, letuvių kalbos mokytaja. Dalyviai buva suskirstyti in dvi kateguorijas: pateikėjai, tradicijų peremį sava aplinkoj (šeimoj, bendruomenėj) ir asmenys, posakat išmokį šiuolaikinej kultūrinej terpej (folklorą ansambliuos, iš leidinių). Raike par pinkias minutes prisistatyt ir paposakat savą kūrinį. Ale tik viena pasakorka paspėja par tas minutes paposakat. Labai interesni posakajimai buvą, tai visiem laidę ažbaigt, ne vieną nesustabdę. Girdėjam linksms atstikimus iš gyvenimą. Tik aš viena pristačiau Eugienias Šimkūnaites sakmį ape Indrijas ir Salijas pykčius, del ta pabaigoj buvau paminėta. Patarę visiem daugiau rinktis sakmes. Pa kankursą ilgai laukiam, kadu kamisija paskelbs, kas tapą „Glauniausiu pasakorium“ ir gaus 500 litų premijų. Pagal kategorijas ažemį pirmų vietų gaus 300 litų premijų. Gatvej pre kultūras centra vyka muge, scenaj groja armuonikieriai, tai laukimas neprailgą.

Pirmiausia buva apdavanota saniausia pasakorka, paskui – jauniausia, gimusi 1977 metais. Buva apdavanotas ir venintelis vyras.

Valda Žebelienė prie Kultūros namų grįžusi iš respublikinio pasakorių konkurso

300 litų premijas gava dvi moteriškas iš Kazlų Rūdas ir anykštėnė mačiutė. „Glauniausias“ pasakorkas vardas suteiktas mačiutei iš Marcinkonių. Iškada, kad neatamenu vardų ir pavardžių. Neturėjau kuo ažsirašyt.

Paskui buvam „Dainavas“ restarani gardžiai pavalgydinti. Pa pietų buva ekskursija pa Druskininkus, ale mes skubinames nama. Bevažiuodami pakliūvam dideliam letun su perkūniju. Kai na debesies pabėgam, nulaidę mašinai padangų. Vėl vos nepakliūvam letun. Linksmi ir laimingai grįžam Utenon. Smagu buvą sudalyvaut takia lygia kankursi, savi parodyt ir kitais pasgražėt. Narėč, kad man taks kankursas nebūt venintelis.

Šiandien rubrikoje „5 minutės su...“ kaip tik svečiuojasi **Valda Žebelienė**.

Ją matom visur: ji vaidina, dainuoja, aktyviai dirba bendruomenėje, rašo į laikraštį „Po Tauragnų dangum“ – reikia tik džiaugtis, kad turim tokį aktyvų žmogų. O apie ką ji kalbasi su savo draugėm, kokia ji savo namuose? Gal visai kitas žmogus? Gal atsakymai į klausimus parodys ją tokią, kokios dar nepažįstam?..

Nuo vaikystės išlikęs įprotis? Nuo pat vaikystės esu labai „sarmatlyva“. Pamatau kokį neįprastą mezgimo raštą ar rankdarbį ir noriu pati tokį pasidaryti. Užuoat paprašiusi parodyti, pamokyti, pati vargstu, narplioju. Daug kantrybės prireikia, kol išeina gerai padaryti. Kartais būna visiškas „krachas“. Pykstu ant savęs, bet pagalbos neieškau. O juk tereikia žodį ištarti, paprašyti ir, tikiu, neatsisakytų pamokyti. Išdidumas neleidžia. Viską noriu pati padaryti.

Vienas didžiausių gyvenimo malonumų? Pats didžiausias gyvenimo malonumas – skaityti knygas. Anksčiau labiau domino detektyvai, meilės istorijos. Dabar skaitau rimtesnę literatūrą. Jei patenka į rankas knyga apie mūsų krašto žmones, negaliu atsitraukti, kol neperskaitau iki galo. Su koku malonumu skaičiau Filomenos Kitovos, Romualdo Šimkūno, Antano Žilėno knygeles. Gaila, kad knygoms lieka vis mažiau laiko. Žiemos metu susiradau kitą malonumą – riešinių mezgimą.

Ko šiuo metu labiausiai pasiilgsti? Labai pasiilgstu tų metų, kai mūsų vaikai buvo nedideli. Kaip būdavo šaunu ruošti šventėms, daryti vaikams dovanėles, jas slėpti. O kur dar vakarinis pasakų skaitymas! Kone visada beskaitydama užsnūdavau. Vaikai nerimdavo, žadindavo, norėdavo sužinoti, kaip pasaka baigsis. Dar ir dabar prisimena ir pajuokauja, kad būdavau kaip „sugedusi plokštelė“ – balsas vis lėtin ir lėtin, kol galutinai nutyla.

Dėl ko labiausiai skauda širdį? Skaudu, kad dabar žmonės labai susvetimėjo. Giminės susitinka tik per laidotuves. Pamenu, vaikystėj susitikdavo po atlaidų. Prie Tauragnų malūno ant dirvono klodavo marškas, susidėdavo maistą, vaišindavosi, kalbėdavosi. Mes, vaikai, irgi tarpusavy bendraudavom, todėl vieni kitus gerai pažinojom. O dabar... susitikai, pasilabinai, o kalbėtis nėra apie ką. Kiekvienas skuba, sėda į mašinikę ir lekia... O kur? Juk namuose nebelaikia tie sunkūs anų laikų darbai, bet laukia serialai per televizirų, visokie šou.

Televizorius svarbiau už giminę ar kaimyną.

Idealiausia atostogų vieta, jei galėtum sau tai leisti? Kodėl ją pasirinktum? Atostogos... Esu namisėda. Nors kelioms dienoms ištrūkti iš namų ir pakeliauti patinka. Užtenka trijų dienų ir jaučiuosi pailsėjusi. Niekada negalvojau apie rimtesnes keliones. Kur norėčiau nuvažiuoti? Gal pavažinėti po Europą, pamatyti senuosius miestus. Nuvažiuoti iki Graikijos, pamatyti Atėnus. Pasvajoti apie daug ką galima, reikia tik noro, geros kompanijos ir... finansų.

Kalbino Bronė Juknevičienė

Danguolė Grabauskienė

Ką dar uždarysime Tauragnuose?

Taip retoriškai norisi paklausti. Juk beveik nebeturime mokyklos, jau tik du kartus per savaitę dirba gydytojas, o neseniai uždaryta Utenos kredito unijos Tauragnų kasa. Informacijoje, kuri pateikiama internetiniame unijos puslapyje, rašoma: „Beveik dvejus metus dirbusi kasa uždaryta siekiant racionaliai išnaudoti kredito unijos išteklius. Pavyzdžiui, per šių metų balandžio mėnesį kasa vidutiniškai aptarnavo tik po vieną narį per darbo dieną. Akivaizdu, kad šiuo metu, kai kredito unijų priežiūros institucija – Lietuvos bankas – kelia padidintus reikalavimus kredito unijų kapitalui ir pelningumui, tokios kasos išlaikymas yra ekonomiškai nepagrįstas“. Paaiškinimas suprantamas, tačiau tiems, kuriems unijos paslaugos buvo reikalingos, nuo to ne ką geriau.

Dar galime džiaugtis, kad turime vaistinę, ko kituose miesteliuose jau senokai nebėra, dar dirba paštas, bet ir tas tik kelias valandas. Taigi šiandien kalbinu pašto viršininkę **Lina Umarienę** – gal ir pašto paslaugos tauragniškiams nebereikalingos ir „ekonomiškai nepagrįstos“?

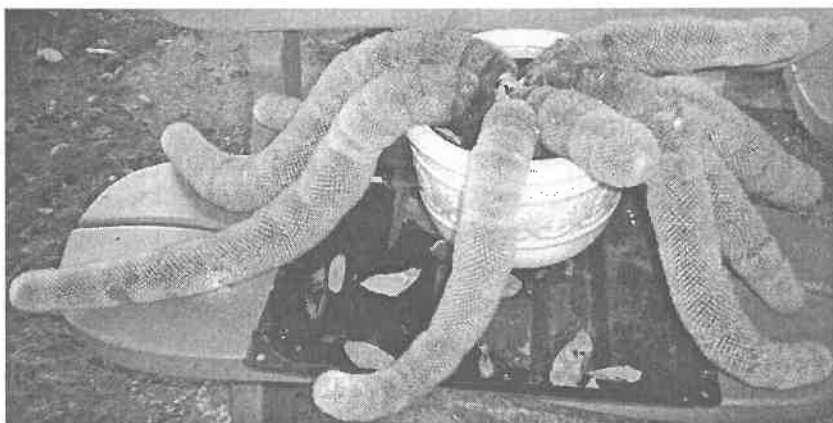
Lina teigia, kad tikrai reikalingos. Pašte be jos dar dirba Janė Šinkūnienė, Kazys Šuminas, Irena Kraujalienė. Viršininkė sakė, kad visi keturi stengiasi aptarnauti seniūnijos gyventojus kruopščiai ir pareigingai. Ji papasakojo, kad Tauragnų paštas teikia šias paslaugas: įvairių mokesčių, įmokų surinkimas, prenumeratos priėmimas, registruotų ir paprastų siuntų siuntimas Lietuvoje ir visame pasaulyje, įvairių prekių pasiūla, prekyba. Lina sakė, kad periodinių leidinių prenumeratorių turi per keturis šimtus, o populiariausi seniūnijoje prenumeruojami laikraščiai yra „Utenos diena“, „Utenos apskrities žinios“, „Lietuvos rytas“, „Savaitė“. Populiariausi žurnalai – „Žmonės“, „Šeimininkė“, „Ji“. Yra žmonių, kurie prenumeruoja ne tik lietuviškus laikraščius ir žurnalus, bet ir užsienio periodiką. Moteris pasidžiaugė visais seniūnijos gyventojais, kurie užsuka į paštą, nes, kaip ji sakė, – kol dar mes visi turim reikalų, vadinasi dar esam gyvi. Lina dėkojo ir tiems, kurie užsuka šiaip sau į paštą pasiteirauti, kaip paštas laikosi.

Taigi, reikia manyti, kad paštas dar tikrai ilgai gyvuos.

Visus tuos įvairius uždarymus, aišku, galima pateisinti – gyventojų skaičius mažėja. Jau praeityje liko ir tie laikai, kada valandas galėjome nusakyti pamatę pravažiuojantį autobusą. Dabar ir jie gana retai Tauragnus aplanko, ypač, kai mokiniams atostogos. Tik vasarą seniūnijoje vis daugiau pramogautojų, poilsiautojų – tauragniškių giminių ar vandenų pakrantėse įsitaisiusių didmiesčio žmonių namų savininkų. Gal ir tuo reikia pasidžiaugti, kad vis daugiau žmonių vasarą įvertina mažo miestelio privalumus, juk, kaip viename eilėraštyje rašoma: „Mažuose miesteliuose ramuma gyvena, vasarą miesteliuose daug vilties spalvos. Kai jausmai atbunka laiko karuselė, sugrįžti miestelin paklaustyt tylos.“ Gražiai pasakyta, bet mažame miestelyje gyvenančių žmonių buvimas turbūt tuoj bus irgi „ekonomiškai nepagristas“...

Gamtos įdomybės

Skaitytoja **Aldona Budreikienė** atsiuntė nuotraukas su tokiu tekstu: „Gegužės paskutinėm dienom **Verutės Grašienės** pelargonijos vazonėly apsigyveno dailus nedidelis pilkas paukštelis (ne žvirblis). Pasitikėjo šeimininke ir jos nebijojo: greit susuko lizdėlį. Penkias dieneles po vieną kiaušinėlių dėjo. Rūpestingai juos dešimt dienų šildė ir išsirito penki. Tėveliai turėjo paplušėti, kol paukšteliai užaugo ir, kaip ir žmonių vaikai, po vieną (nuo birželio 28 d.) paliko lizdėlį. Tėvai silpnėsiu, tupinčius ant medžių šakų, dar kelias dienas lesino“.



Nuotraukos Aidos Grabauskaitės, Danguolės Grabauskienės, Gražinos Grašienės, Vido Juknevičiaus, Linos Paukštienės, taip pat iš asmeninių archyvų;

Redagavo ir maketavo

Danguolė Grabauskienė

Rašykite mums: dangsidabr@gmail.com

Spausdino Utenos spaustuvė



Pašto viršininkė **Lina Umarienė** darbo vietoje

O **Bronė Juknevičienė** nufotografavo štai tokias įdomybes, užaugusias pas **Aldoną Driukiene**



„Raguotas“ pomidoras ir „dešrinis“ kaktusas (nuotraukoje apačioje)

AKTUALU

Informuojame, kad **rugpjūčio 28 d. (ketvirtadienį)** Tauragnų seniūnijoje bus renkamos pavojingos, didelių gabaritų ir pakuotės atliekos. Jas, nesumaišytas su komunalinėmis atliekomis, reikia atnešti prie gatvės.

A+TA Seniūnijoje
liepos mėn. mirė
ZOFIJA JANINA
BIVAINIENĖ, 89 metų,
Jauniškių k;
Užjaučiame artimuosius